

Budgetforlig 2025-2028

Der er indgået budgetforlig mellem: Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre og løsgænger Johan Brink Jensen.

Forligspartierne forpligtiger sig til at foretage en løbende opfølgning på implementering af forliget. Som støtte herfor, modtager byrådet hvert kvartal en status på de i forliget nævnte indsatsområder.

Med statens likviditetstilskud på kr. 20 mio. kr. til Fanø Kommune for 2025 og regeringens hensigtserklæring om, at Fanø Kommune fra 2026, permanent kommer under ø-ordningen (§21) ses der nu et grundlag for at opnå en bedret robusthed i den kommunale økonomi for de kommende år.

Tak til gode kræfter på Christiansborg, der sammen med lokale aktører har arbejdet for en løsning der gør årets budgetlægning mulig.

Vi er endnu ikke i mål med fremtidssikringen af Fanø Kommunes økonomi, for selv med en bedret robusthed i budgettet, vil vi fortsat have markante udfordringer hvilket tydeligt fremgår af årets budget. Bl.a. ses et fortsat urealistisk lavt anlægsbudget og en presset likviditet.

Forligspartierne værdsætter den store interesse, der har været for Fanø Kommunes økonomiske situation, i forbindelse med de hørings svar der er modtaget. I videst muligt omfang er der taget hensyn hertil, og vi anerkender ønskerne om stabilitet fremover.

Forudsætningen for at sikre en stabil kommunal økonomi er dog, at der gennemføres markante besparelser i 2025 og de efterfølgende overslagsår.

Reduktionerne rammer bredt og rammer vigtige områder, men er nødvendige for at sikre en ansvarlig økonomi fremover.

Et gennemgående princip ved årets budgetlægning er primært at spare, hvor der kan spoles tilbage.

At øge tilflytningen, primært af børnefamilier, får Byrådets store opmærksomhed i årets budgetlægning

I de senere år har Fanø oplevet en betydelig befolkningstilbagegang og der er ikke solgt kommunale byggegrunde siden 2021. Tilflytning kan ændre denne udvikling.

Realiteterne har i betydelig grad medvirket til den pressede kommunale økonomi.

Det er ikke lykkedes at skabe den befolkningsfremgang på 1% årligt, som er målet i kommuneplanen.

Bosætningsindsatsen skal ske i henhold til kommuneplanens bestemmelser herom. Idet området, trods kommuneplanens klare målsætning og tidligere budgetforlig, endnu ikke har haft nogen effekt, forelægges der en procesplan på Økonomi- og Planudvalgets møde i november 2024. Herefter orienteres udvalget på hvert af de efterfølgende møder om status på initiativerne, der er iværksat for at øge bosætningen.

Gør vi det samme som alle andre kommuner, hjælper det næppe. Vi skal vælge de løsninger der passer lige præcis til Fanø.

I Byrådet påskønner vi i højeste grad civilsamfundets uvurderlige indsats på en lang række vigtige områder. Lige nu har Fanø bare brug for endnu mere borgerinddragelse, til understøttelse af de kommunale indsats for øget tilflytning.

At sikre øget tilflytning kalder i høj grad på øget borgerengagement, og det er håbet, at et borgerinitiativ vil se dagens lys. Til det formål reserveres en pulje på kr. 50.000 af bosætningspuljen. Borgerne kan bedst sprede viden om øens mange fortræffeligheder og ikke mindst for børnefamilier.

Inspiration kan evt. hentes, hvor lokale er lykkedes med at sikre tilflytning af borgere i den erhvervsaktive alder og deres børn.

Tiltag for at understøtte den kommunale og evt. private indsats for tilflytning:

På dagpasningsområdet fastholdes taksterne på samme lave niveau. Der afsættes årligt et beløb på kr. 365.000 hertil.

Tiltaget er således fuldt finansieret. Tiltaget ses som en investering der kan tjene sig selv hjem og gerne mere end det.

Der gennemføres reduktioner på følgende områder:

Ældreområdet:

Reduktion plejehjemmet årligt kr. 400.000.

Opsigelse af rengøringskontrakt årligt kr. 186.000.

Tilpasning i hjemmeplejen årligt kr. 300.000.

Robotstøvsugere og rengøring minimum hver 3. uge. I 2025 kr. 250.000. I overslagsårene årligt kr. 300.000.

Ændret opgaveudførelse: Årligt kr. 704.000

Frivilligt socialt arbejde:

Frivilligdag og initiativpris nedlægges, årligt kr. 127.000.

Kommunalbestyrelsen:

Livestreaming af byrådsmøder, besparelse årligt kr. 50.000 fra 2026 og frem.

Nedlæggelse af politisk udvalg fra 2026, årligt kr. 246.000.

Forvaltningen:

Funktionen som kommunikationsmedarbejder, der blev vedtaget i budgettet for 2021, nedlægges. Dette medfører en årlig besparelse på kr. 600.000. I forlængelse heraf oprettes der en kommunikationspulje på kr. 100.000.

Dagpasning:

Som en effektivisering, der vurderes at være uden serviceforringelser for de enkelte børn, opsiges driftsoverenskomsten med Fanø Børnehave.

Den endelige afgørelse om børnehavens fremtid, ligger hos børnehavens bestyrelse, der har mulighed for at vælge helt selvstændigt at drive institutionen videre.

Der indregnes en effektiviseringsgevinst på årligt kr. 554.000 fra 2026 ved samdrift med Odden, såfremt institutionen bliver kommunal.

Kollektiv trafik:

Rammen reduceres med kr. 500.000 årligt, og der oprettes til gengæld en pulje til borgerdrevne løsninger i 2025 på kr. 50.000.

Strandbussen:

Nedlægges med årlig besparelse kr. 233.000.

ENT:

Rammen til bygningsvedligehold reduceres årligt med kr. 200.000

Rammen til vedligehold af grønne områder reduceres årligt med kr. 150.000

Rammen til vejvedligehold reduceres årligt med kr. 150.000

BKU:

De frie kulturmidler reduceres årligt med kr. 100.000

Som konsekvens af nedsatte færgepriser reduceres rammen til færgetilskud under Folkeoplysningsudvalget med kr. 25.000

Fanøhallens tilskud reduceres årligt med kr. 100.000 fra 2026 og frem

Fanø Skole, rammen reduceres årligt med kr. 300.000

Ungdomsskolen, rammen reduceres årligt med kr. 50.000 som konsekvens af ændret aktivitetsniveau.

Ændringer i biblioteksdrift medfører reduktion på kr. 744.000 årligt.

Bibliotekerne i Sønderho og Nordby nedlægges og der oprettes i stedet biblioteksspots, hvor der elektronisk kan lånes og afleveres bøger.

Salg

Sognegården i Sønderho afhændes ved privat udbud eller til Fanø Boligselskab. Ejendommen udbydes til salg ved budrunde i en periode på tre måneder fra budgetvedtagelsen. Såfremt ejendommen ikke kan sælges via budrunde til en af Byrådet fastsat mindstepris, indledes der et samarbejde med Fanø Boligselskab om overtagelse af ejendommen, således ejendommen overdragelsessum svarer til den nødvendig grundkapital. Ved denne løsning forventes der indrettet 4 lejemål i bygningen.

Sognearkivet i Sønderho sammenlægges med arkivet i Nordby som konsekvens heraf.

Takststigninger, der gennemføres

Takststrukturen på SFO ændres, hvilket medfører øget indtægt kr. 100.000 årligt.

Taksten for linnedservice på Fanø Plejehjem tilpasses aktuelt udgiftsniveau og medfører øget indtægt kr. 60.000 årligt.

Fokus på øgede indtægter

Til imødegåelse af, at Fanø Kommune igen kommer i en situation, hvor økonomisk usikkerhed truer øens eksistens som selvstændig kommune, skal indtægtssiden øges for at fremtidssikre økonomien.

Derfor hentes et ekstra provenu ved forhøjelse af skatten med 0,33 % til 26,10%.

Der vil ligeledes blive arbejdet på at sikre en ekstraintægt fra havneafgiften fra 1/1-2026.

Mulighederne for reduceret bidrag til Beredskabet, vil blive forhandlet.

Mulighederne for ekstern medfinansiering skal opprioriteres. Eksempelvis via puljeansøgninger.

Muligheder for salg af naturjord undersøges, med henblik på mulig finansiering af kommende anlægsprojekter, så som plejecenter og diger.

Funktioner der har været til debat, men vælges bibeholdt

Byrådet har tidligere valgt at afsætte ressourcer til ansættelse af natur- og kulturvejleder, og denne funktion fortsætter. Dels er det vigtigt internt i forhold til børnepasning og skole at have

stort fokus på natur, der udgør et stort potentiale i forhold til livet på Fanø. Dels er der i natur- og kulturvejlederens virke stort fokus på regionale, nationale og internationale perspektiver, der er med til at brande Fanø og de samarbejder, vi indgår i.

Bakskuld i Sønderho fortsætter som en gruppe under Odden. Bakskuld ses som en god investering, da der over de seneste år er flyttet 14 børnefamilier til byen fra andre kommuner. I alt 65 personer der ikke var flyttet til uden lokal børnepasning.

Tilskuddet til Ren Strand Fanø fastholdes.

Tilskuddet til Mødestedet fastholdes.

Driften af daghjemmet fortsætter.

Kulturskolen, herunder folkemusiklinjen, fortsætter uændret.

Medlemskab af Destination Vadehavskysten og andre eksterne medlemskaber fortsætter uændret.

Fritidspasordningen fortsætter uændret.

Streaming af byrådsmøder opretholdes med henblik på størst mulig åbenhed og transparens i byrådsarbejdet.

Budgetudvidelser

Borgerrådgiverfunktionen fortsætter og der afsættes kr. 75.000 årligt.

Forøgelse af bosætningspuljen kr. 170.000 (kun i 2025)

Klimaomstilling kr. 210.000 (kun i 2025)

Anlæg

Klimatilpasning jvf. oplæg fra Rambøll, med henblik på bl.a, håndtering af ekstraordinære nedbørsmængder med årligt kr. 500.000 finansieret af anlægsrammen.

Digepuljen tilføres fortsat kr. 500.000 årligt finansieret af anlægsrammen.

Udfordringer i 2027

Af budgetoplægget fremgår det, at 2027 bliver et usædvanligt svært år i økonomisk henseende. Her skal finansiering af om- og udbygning af Fanø Plejecenter være på plads. Ligeledes skal der ske tilbagebetaling af indefrosne ejendomsskatter og tilbagebetaling af beløbet vedr. valg af statsgaranti.

Med baggrund i sidstnævnte forhold, skal Fanø Kommune gå aktivt ind i arbejdet med at få ændret vilkårene for de kommuner der har valgt statsgaranti for den kommunale indkomstskat.

Forarbejdet med udbygning og forhøjelse af diget i Sønderho er igangsat, og der er udsendt en lokalplan i offentlig høring. Når plangrundlaget er endelig vedtaget, skal der fremlægges en finansieringsplan, der sandsynliggør, at den nødvendige egenfinansiering er til stede.

I en årrække har der været afsat beløb til digepuljen, og i budgetforlig 2021 blev der afsat yderlige kr. 1.368.000 udover opsparingen i digepuljen, der årligt har udgjort kr. 500.000,- med efterfølgende pristalsreguleringer.

Digepuljens restbeløb udgør p.t. kr. 3.626.000, og heraf er der en forventning om et forbrug i indeværende år på kr. 400.000. Dette beløb er en del af kassebeholdningen og indgår dermed i det likvide beredskab.

Byrådet er opmærksomme på behovet for at afsætte en pulje til lokal løndannelse.

30. September 2024

Socialdemokratiet

Det Konservative Folkeparti

Venstre

Løsgænger Johan Brink Jensen